

Hyvät Suomen Fysiologiyhdistyksen jäsenet!

Suomen Fysiologiyhdistyksen 50-vuotisjuhluvuoden ja monipuolisen suomalaisen keksijä-tiedemiehen, Alvar Wilskan, 100-vuotisjuhluvuoden kunniaksi yhdistyksen hallitus julisti viime vuoden lopulla haettavaksi 1500 € suuruisen **Alvar Wilska –apurahan**. Apurahan myöntöperusteissa edellytettiin, että palkittava väitöskirjatyö on valmistunut aikavälillä 2007-2011, että työ on tieteellisesti korkeatasoinen, innovatiivinen ja mielellään poikkitieteellinen heijastaen näin Alvar Wilskan omaa tieteellistä ja uusia uria aukovaa toimintaa. Apurahan oli tätä tarkoitusta varten myöntänyt Suomen Fysiologiyhdistykselle Suomen Kulttuurirahasto. Hallitus sai määräaikaan mennessä kaksi korkeatasoista, apurahan myöntöperusteet täyttävää hakemusta. Näistä hallitus perusteellisen harkinnan jälkeen valitsi Alvar Wilska –apurahan saajaksi Ville Renvallin, jonka väitöskirjatyö *“Studying Functional Magnetic Resonance Imaging with Artificial Imaging Objects”* valmistui v. 2010 Aalto-yliopiston Perustieteiden korkeakoulussa, O.V. Lounasmaa Laboratorion Aivotutkimusyksikössä. Väitöskirjassa tutkittiin aivojen magneettikuvauksessa mitattavaan signaaliin vaikuttavia häiriötekijöitä ja niiden syntymekanismeja. Väitöskirjatyö osoitti muun muassa että aivoista mitattavaan vasteeseen voi liittyä kuvaustekniikasta johtuvia muutoksia, jotka muistuttavat aivoista mitattua fysiologista signaalia. Valinnan perusteluissa hallitus totesi mm. että Ville Renvallin väitöskirjatyö on innovatiivinen, rakenteeltaan yhtenäinen ja teoreettisesti vahva. Työssä on myös aimo annos ”vilksaamista”, tutkimukseen perustuvaa oivaltavaa ajattelua. Väitöskirjatyötä Alvar Wilska –apurahan saajaksi olivat ehdottaneet Suomen Fysiologiyhdistyksen hallitukselle professorit Riitta Hari ja Lauri Parkkonen, jotka esityksessään totesivat: ”Ville Renvallin harvinaisena erityispiirteenä on itsestäänselvyyksinä pidettyjen ilmiöiden tarkkasilmäinen kyseenalaistaminen”.

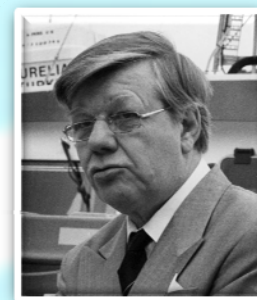
Alvar Wilska –apuraha luovutetaan Ville Renvallille Suomen Fysiologiyhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä 22. 3. 2012.

Vuosikokouskutsu kaikille jäsenille tämän tiedotteen lopussa. Tervetuloa!

*Synnöve Carlson
Puheenjohtaja*

SUOMALAISTA FYSIOLOGIAA Kari Lagerspetz – in memoriam

Kari Lagerspetz
Seilin tutkimusalus Aurelian kannella.

Turun yliopiston eläinfysiologian professori ja Suomen Fysiologiyhdistyksen puheenjohtaja 1982-90 Kari Lagerspetz kuoli pitkäaikaisen sairauden uuvuttamana Turussa 17.1.2012.

Lagerspetz oli syntynyt Helsingissä 6.9.1931. Ylioppilaaksi Lagerspetz kirjoitti Helsingin normaalilyseosta

1948, valmistui filosofian kandidaatiksi Helsingin yliopistosta 1954, filosofian lisensiaatiksi 1958 ja filosofian tohtoriksi 1960 Turun yliopistosta. Ennen siirtymistään Turkuun Lagerspetz toimi eläintieteen assistenttina Helsingin yliopistossa 1953 ja jatkoi vastaavassa toimessa Turun yliopistossa 1954–62. Sen jälkeen hän oli Valtion luonnontieteellisen toimikunnan nuorempana tutkijana 1962–64. Turun yliopiston eläinfysiologian dosenttina hän toimi 1960–64, ja hänet nimitettiin eläintieteen professoriksi opetusalan eläinfysiologia 1964 vain 33-vuotiaana, mistä virasta hän jäi eläkkeelle 1994. Turun yliopiston tohtoripromootiossa vuonna 2011 Kari Lagerspetz promovoitiin riemutohtoriksi yhtenä yliopiston historian ensimmäisistä.

Lagerspetz oli Suomen akatemian tutkijaprofessorina 1976–79 ja toimi myös Rockefeller-yliopiston vieraillevana professorina New Yorkissa 1977. Hänen luottamustoimistaan mainittakoon toiminta Turun yliopiston ylioppilaskunnan kunnanvanhimpana 1970–72, Suomen fysiologiyhdistyksen puheenjohtajana 1982–90, Turun yliopiston biologian laitoksen johtajana 1981–84 ja Alkoholitutkimussäätiön hallituksen puheenjohtajana 1996–2004. Opinto- ym. tieteellisiä matkoja hän teki useisiin Euroopan maihin ja Intiaan.

Professori Lagerspetz oli kansainvälisesti tunnettu eläinfysiologian tutkija, ja hänen erikoisalansa oli eläinten lämmönsäätelyn fysiologia, miltä alalta hänen johdolla valmistui useita väitöskirjoja. Monet hänen oppilaistaan ovat toimineet tai toimivat professoreina maamme eri yliopistoissa. Omaa kokeellistakin tutkimustyötään hän jatkoi pitkään vielä eläkevuosinaan puhumattakaan siitä, että hänen kirjallinen työskentelynsä jatkui aivan elämän viimeisiin päiviin saakka.

Hän oli Suomen merkittävin teoreettisen biologian tutkija ja saavutti silläkin alalla kansainvälistä mainetta. Väitöskirjassaan *Teleological terms and explanations in biology. A study in theoretical biology* vuodelta 1959 hän osoitti ensimmäisenä, että biologista tarkoituksenmukaisuutta kuvaavat teleologiset selitykset biologiassa ovat itse asiassa eliöiden elossa säilymisen välttämättömiä ehtoja kuvaavia lauseita, mikä on evoluutioteoreettisesti tärkeä oivallus. Teoreettista biologiaa edustavat myös hänen kolme suomenkielistä kirjaansa *Eläin ja kone* (WSOY 1966), *Sattumasta säätelyyn* (WSOY 1982) ja osittain oma-elämäkerrallinen *Minun karttani* (Terra Cognita 2008).

Opettajana Kari Lagerspetz oli pidetty ja arvostettu, jopa ihailtu. Hän kohteli opiskelijoita itsensä kanssa tasavertaisina ihmisinä ja sanoi nauttivansa työssään eniten saadessaan toisen innostumaan tutkimustyön tekemisestä. Teoreettisessa biologiassa hänen voiansanoa luoneen koulukunnan ympärilleen.

Tutkimustyö oli hänelle suorastaan elämäntapa ja hänen omien sanojensa mukaan jopa elinehto. Vielä Tieteessä tapahtuu –lehden viime vuoden viimeisessä numerossa ilmestyi hänen tärkeä kirjoituksensa "Elämä ja informaation alkuperä". Karin elämänsenetta kuvaa se, että hän vielä kuolinvuoteellaan saneli pojalleen artikkelinsa toisen osan, joka tulee ilmestymään tänä keväänä.

Petter Portin

Kirjoittaja on Kari Lagerspetzin oppilas, työtoveri ja ystävä

Julkaistu osin Helsingin Sanomissa 27.2.2012

NUORET TUTKIJAT MAILMALLA

Signalointia Meksikossa

Koska väitöskirjani aiheena on oreksiinireseptorien signalointi, sopi Meksikossa 2011 järjestetty Cell Signaling Networks'in kokous paremmin kuin hyvin kongressimatkakohteekseni.

Kokous pidettiin kaupungissa nimeltä Merida. Merida on sisämaakaupunki Yucatanin niemimaalla ja sillä myös kolme kaimaa, jotka sijaitsevat Espanjassa, Venezuelassa ja Filippiineillä. Asukkaita Meridassa on noin 970 000, joten mistään aivan valtavasta kaupungista ei ole kyse. Yucatanin alue on hyvin tasaista, tavallaan kuin Meksikon "pohjanmaata". Tasaisuudesta johtuen suunnistaminen oli allekirjoittaneelle tavallistakin vaikeampaa, mutta onneksi kadut oli numeroitu loogisesti (niillä ei siis ollut nimiä) joten kadunnumeron perusteella pystyi päättelemään kadun suunnan ja etäisyyden määränpästä.

Saavuimme työkaverini kanssa ensin Cancuniin jatkoinne matkaa heti seuraavana päivänä bussilla Meridaan. Itse konferenssi pidettiin kahdessa eri hotellissa, jotka sijaittivat vierekkäin. Osallistujista

ehkä 80 prosenttia oli meksikolaisia, mutta luennoitsijoita oli ympäri maailmaa. Luentoja oli aamuyhdeksästä puoli seitsemään illalla, jonka jälkeen oli aina tunnin mittainen posterisessio.

Suurin osa sessioista, joihin osallistuin, oli mielenkiintoisia, mutta hyvin spesifisiä. Niistä sai hyvin käsityksen siitä minkä tyyppistä tutkimusta muualla tehdään, sekä tietoa erilaisista menetelmistä, minkä koin hyödylliseksi. Oman tutkimusaiheeni takia koin ehdottomasti palkitsevimmaksi session, jossa luennoi Luis de Lecea, joka on yksi oreksiinien "löytäjistä" ja edelleen merkittävä tekijä tällä tutkimusalueella. Optogenetic symposium: Deciphering intracellular signals underlying brain reward circuitry -sessio oli kokonaisuudessaankin valtavan antoisa ja inspiroiva! de Lecean luento koski oreksinerjistien neuronien aktivoimista optogeneettisellä menetelmällä (menetelmästä hyvä katsaus kiinnostuneille: Carter & de Lecea 2011) ja näin aikaansaatu heräämistä. Rohkaistuimme työkaverini kanssa jopa vähän juttelemaan de Lecealle, mikä oli myös todella inspiroivaa. Samassa sessiossa esiintyi myös rennon ja kivan oloinen Ranier Gutierrez. Hänen aiheenaan oli nukkumisen, syömisen ja "palkitsevan tuntemuksen" (huonosti suomennettuna) neuraalinen integraatio. Itse asiassa pidin jopa enemmän Gutierrezin esityksestä kuin legendaarisen de Lecean. Pääsin onnekseni myöhemmin esittelemään hänelle posteriani. Mielestäni juuri tällaisien tilanteiden takia konferensseihin kannattaa mennä! Varsinkin aloittelevana tutkijana on huikeaa nähdä ihmisiä, joiden tutkimus ja vuosien työ on pohjana omalle työlle.

Toinen mieleen jäänyt sessio koski julkaisemista. Kyseessä oli workshop, jossa Science-lehden kustantaja ja eräs editoreista olivat puhumassa ja antamassa vinkkejä artikkelien kirjoittamisesta. Tämä oli sikäli hyvä sessio, että siellä sai ihan käytännön vinkkejä muun muassa vältettävistä fraaseista ja sanoista. Koska kirjoituskokemusta on itselläni vielä suhteellisen vähän, koin nämä neuvot hyödyllisiksi.

Posterini aiheena oli endokannabinoidien vapautus oreksiinireseptorien signaalinnissa (OX₁ orexin receptor signalling via endocannabinoid release). Edellisessä kokouksessa, jossa esittelin posteriani oli hiukan varautunut tunnelma ja ihmiset eivät ihan hirveästi jääneet kyselemään mitään, joten olin hieman skeptinen sen suhteen, miten posterisessio tulisi menemään. Tämä posterisessio oli kuitenkin jotain ihan muuta! Olin itsekin yllättynyt kuinka

mukavaa oli selittää töitään kiinnostuneille ja kyseleville ihmisille! Yksin ei tarvinnut posterin ääressä seisokella, sillä koko ajan oli porukkaa ympärillä. Ennen en ole vastaavaa konferenssissa kokenut ja sessiosta jäi valtavan hyvä mieli. Posterisession jälkeen oli myös loppuillallinen, jolla meno oli railakasta ja paikalla ollut bändi piti menoaa yllä aamuyön tunneille saakka.

Kaiken kaikkiaan konferenssi ylitti odotukseni sen suhteen miten helposti siellä pääsi tutustumaan ihmisiin ja miten inspiroivia keskusteluja siellä pääsi käymään. Vielä suurkiitokset Suomen Fysiologiyhdistykselle rahoituksesta ja muille nuorille tutkijaluille haluaisin lämpimästi suositella vastaavanlaisiin konferensseihin ja symposiumeihin osallistumista.

*Maria Jäntti
Tohtorikoulutettava
Helsingin yliopisto*

SUFY:n APURAHOJEN HAKUAIKA 1.4. – 16.5.2012, klo 16 mennessä.

Hakumenettely:

Yhdistyksen apurahojen tarkoituksena on tukea taloudellisesti jäsenten tutkimustulosten kansainvälistä julkistamista, sekä koti- ja ulkomaisia yhteistyöhankkeita, opintomatkoja tai kursseihin osallistumista, mikäli ne edistävät tutkijan fysiologista tietotaitoa ja sitä kautta kehittävät alan osaamista Suomessa.

Myöntöperusteissa otetaan huomioon hakijan jäsenyys Suomen Fysiologiyhdistyksessä, matkan tarkoitus, uravaihe ja ansioituneisuus.

Yhdistyksen jäsen on apurahakelpoinen 1) mikäli hän on maksanut jäsenmaksunsa edelliseltä vuodelta ja 2) mikäli hänen edellisestä apurahamyönnöstään on kulunut vähintään kaksi vuotta.

Perustellut apurahahakemukset käyttäen yhdistyksen omaa lomakepohjaa (<http://www.terveysportti.fi/pls/sfy>) tulee toimittaa yhdistyksen sihteerille hallituksen määrittelemän hakuajankohdan määräaikaan mennessä. Apurahaha-

kemukseen tulee liittää yksityiskohtainen rahoitus-suunnitelma ja kopio suullisen esityksen tai posteriesityksen hyväksynnästä, sekä esityksen abstrakti.

Kongressiapurahoja myönnetään pääsääntöisesti joko kutsutuista esitelmistä aiheutuvien, tai hakijan omien tutkimustulosten esittämisestä aiheutuvien matkakulujen kattamiseen, ei kuitenkaan päivärahoihin.

Matka- tai koulutusapurahat maksetaan takautuvasti ja niiden maksamisen edellytys on, että

1. apurahan saaja liittää matkalaskuunsa alkuperäiset kuitit, mikäli haetaan korvattavaksi rahoitussuunnitelmassa mainittuja kuluja kokonaisuudessaan
2. saaja liittää matkalaskuunsa kuittijäljennökset, mikäli haetaan korvattavaksi rahoitussuunnitelmassa mainittuja kuluja osittain
3. saaja selvittää osittaisen rahoituksen kohdalla muut rahoituslähteet
4. saaja liittää matkalaskuunsa matkakertomuksen tai selostuksen koulutuksen (kurssin) sisällöstä.

MUUT APURAHAT:

Kotimaiset ja ulkomaiset apurahat nähtävissä Turun yliopiston tarjoamana osoitteessa <http://www.utu.fi/hallinto/tutkimuspalvelut/turatieotus.htm>

Tietokantaan pääsy edellyttää sopimuskumppanuutta Turun yliopiston kanssa.

MUU MAA MUSTIKKA

Poimintoja avoimista olevista kansainvälisistä työpaikoista

www.physoc.org

Medical Physiology Teaching Faculty

Closing date: 16 May 2012

Ph.D. studentships in Biotherapeutics for Chronic Pain

International Centre for Neurotherapeutics

Closing date: 16 March 2012

[In vitro Electrophysiologist](#)

Closing date: 31 March 2012

[Academic Position in Vascular Physiology and Pharmacology](#)

University of Calgary

Closing date: 31 March 2012

[Assistant Professor - Physiology](#)

St. George's University, West Indies

Closing date: 01 July 2012

[Three PhD scholarships – Ion Transport Proteins in Control of Cancer Cell Behavior \(IonTraC\)](#)

Department of Biology, University of Copenhagen

Closing date: 07 March 2012

[Diabetes UK PhD Research Studentship](#)

University of Southampton Faculty of Medicine

Closing date: 30 June 2012

[MRC PhD Studentship in Airway Physiology](#)

University Medical school

Closing date: 24 September 2012

[Independent Research Fellowships in Biomedical and Veterinary Sciences](#)

University of Bristol

Closing date: 22 March 2012

Tietoa suomen muiden yliopistojen kaikista avoimista työpaikoista on koonnut mm. Itä-Suomen yliopisto

<http://www.uef.fi/uef/muut-yliopistot>

KOKOUKSIA

2012:

Experimental Biology & APS Annual Meeting, April 21-25th, San Diego, USA.

<http://experimentalbiology.org>

Abstract submission now open!

Deadline May 31st

The Scandinavian Physiological Society Annual Meeting, August 24-26th, Helsinki, Finland.

<http://www oulu.fi/sps2012/>

Before the meeting:

“Metabolic Programming” as Acta Physiologica International Symposium on the 22nd and 23rd of August .

Joint FEPS & the Spanish Physiological Society meeting, September 8-11, Santiago de Compostela, Spain
www.feps2012.org

2013:
IUPS 37th World congress with the The Scandinavian Physiological Society Annual Meeting, July 21-26, Birmingham, UK.
www.iups2013.org

Lisää kokouksia SPS:n, FEPS:n ja IUPS:n verkkosivulla

SUFY:N VERKKOSIVUT

<http://www.terveysportti.fi/pls/sfy>

Yhdistyksen kotisivut löytyvät Duodecim-seuran ylläpitämässä portaalissa. Pääsivuille ja yleistä informaatiota sisältäville sivuille pääsee vapaasti, mutta osa sivuista avautuu vain jäsenille. Kaikille jäsenille yhteinen käyttäjätunnus on "sfy_jasen" ja salasana "jasen"

SUOMEN FYSIOLOGIYHDISTYKSEN HALLITUS 2011***Puheenjohtaja***

Synnöve Carlson, professori, LKT
Tampereen yliopisto, Fysiologian laitos
(*virka-vapaalla*)
/Aalto-yliopiston Teknillinen korkeakoulu,
Kylmälaboratorio, Aivotutkimusyksikkö,
Espoo
/Helsingin yliopisto, Biolääketieteen laitos/Fysiologia
syncarls@cc.helsinki.fi

Varapuheenjohtaja

Heikki Kainulainen, professori, FT
Jyväskylän yliopisto
Liikuntabiologian laitos
heikki.kainulainen@sport.jyu.fi

Sihteeri (erovuorossa)

Liisa M. Peltonen, dosentti, FT
Biomedicum 1,
Biolääketieteen laitos/Fysiologia
liisa.m.peltonen@helsinki.fi

Taloudenhoitaja (erovuorossa)

Olli Vakkuri, dosentti, FT
Oulun yliopisto, Fysiologian laitos
olli.vakkuri@oulu.fi

Jäsenet

Pirjo Pakarinen, dosentti, FT

Turun yliopisto, Biolääketieteen laitos
pirjo.pakarinen@utu.fi

Olli-Pekka Penttinen, yliopistonlehtori, FT
(*erovuorossa*)
Helsingin yliopisto, Ympäristöekologian laitos
olli-pekka.penttinen@helsinki.fi

Ville Jänntti, LKT
Tampereen teknillinen yliopisto
ville.jantti@tut.fi

Tuomas Westermarck, LKT (*erovuorossa*)
Rinnekoti-säätiö, Espoo
tuomas.westermarck@elisanet.fi

SUOMEN FYSIOLOGIYHDISTYS RY:N VUOSIKOKOUS

Aika: 22.3.2012 klo 15.00

Paikka: Helsingin yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, Biomedicum, farmakologian osaston kokoushuone, 2. kerros
Käyntiosoite Haartmaninkatu 8

ESITYSLISTA

1. Järjestäytyminen
 - a. kokouksen avaus
 - b. kokouksen puheenjohtajan valinta
 - c. kokouksen sihteerin valinta
 - d. pöytäkirjantarkastajien valinta (kaksi henkilöä, jotka samalla toimivat ääntenlaskijoina)
2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.
3. Kokouksen työjärjestys.
4. Jäsenasiat
 - a. jäsenmaksu vuonna 2012
5. Yhdistyksen toimintakertomus kaudelta 1.1.-31.12.2011.
6. Toimintakauden 1.1.-31.12.2011 tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen.
 - a. tilinpäätöksen esittely
 - b. tilintarkastuskertomus
 - c. vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle
7. Toimintasuunnitelma vuodelle 2012.
8. Talousarvio vuodelle 2012.
9. Yhdistyksen hallituksen jäsenten valinta erovuoroisten tilalle ja yhdistyksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin ja taloudenhoitajan valinta.
10. Yhdistyksen tilintarkastajien ja varatilintarkastajien valinta.
11. Muut mahdolliset asiat.
12. Kokouksen päättäminen